

ВИДОВИЙ СКЛАД ФЛОРИ СУДИННИХ РОСЛИН ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вишнеvsька А.О., Пацюк М.К., Поліщук А.С.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

вул. В. Бердичівська, 40, 10008, м. Житомир

kostivna@ukr.net

У флорі Житомирської області зареєстровані такі види рослин: *Centaurea cyanus*, *Leucanthemum vulgare*, *Taraxacum officinale*, *Bellis perennis*, *Pilosella officinarum*, *Cichorium intybus*, *Tussilago farfara*, *Achillea millefolium*, *Matricaria chamomilla*, *Malus domestica*, *Prunus domestica*, *Alchemilla vulgaris*, *Potentilla argentea*, *Rosa majalis*, *Rosa canina*, *Fragaria vesca*, *Sorbus aucuparia*, *Prunus padus*, *Ficaria verna*, *Anemone nemorosa*, *Ranunculus acris*, *Caltha palustris*, *Ranunculus repens*, *Veronica chamaedrys*, *Plantago major*, *Plantago lanceolata*, *Thymus serpyllum*, *Lamium album*, *Origanum vulgare*, *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Robinia pseudoacacia*, *Pulmonaria obscura*, *Cynoglossum officinale*, *Corydalis solida*, *Chelidonium majus*, *Muscari neglectum*, *Convallaria majalis*, *Crocus vernus*, *Crocus chrysanthus*, *Urtica dioica*, *Urtica urens*, *Chenopodium album*, *Chenopodium glaucum*, *Betula pendula*, *Corylus avellana*, *Acer platanoides*, *Acer negundo*, *Vaccinium myrtillus*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Gagea lutea*, *Galanthus nivalis*, *Salix discolor*, *Syringa vulgaris*, *Philadelphus coronarius*, *Erodium cicutarium*, *Aegopodium podagraria*, *Equisetum arvense*, *Pteridium aquilinum*, *Pinus sylvestris*, *Asarum europaeum*, *Nuphar lutea*, *Portulaca oleracea*, *Stellaria media*, *Quercus robur*, *Juglans nigra*, *Hypericum perforatum*, *Capsella bursa-pastoris*, *Tilia cordata*, *Solanum nigrum*, *Sagittaria sagittifolia*, *Elymus repens*, *Lemna minor*, *Elodea*.

Виділені екологічні групи видів рослин до факторів середовища: по відношенню до води – мезофіти (66 видів), гідрофіти (5 видів), аерогідатофіти (2 види), гідатофіти (1 вид); по відношенню до вмісту поживних речовин у ґрунті – мезотрофи (63 види), еутрофи (11 видів); за вимогливістю до освітлення – геліофіти (41 вид), факультативні геліофіти (28 видів), сціофіти (4 види). **Ключові слова:** рослини, флора, екологічні групи, Житомирська область.

The species composition of the flora of vascular plants of Zhytomyr region. Vyshnevskaya A., Patsyuk M., Polishchuk A.

In the flora of the Zhytomyr region, we registered the following species of plants: *Centaurea cyanus*, *Leucanthemum vulgare*, *Taraxacum officinale*, *Bellis perennis*, *Pilosella officinarum*, *Cichorium intybus*, *Tussilago farfara*, *Achillea millefolium*, *Matricaria chamomilla*, *Malus domestica*, *Prunus domestica*, *Alchemilla vulgaris*, *Potentilla argentea*, *Rosa majalis*, *Rosa canina*, *Fragaria vesca*, *Sorbus aucuparia*, *Prunus padus*, *Ficaria verna*, *Anemone nemorosa*, *Ranunculus acris*, *Caltha palustris*, *Ranunculus repens*, *Veronica chamaedrys*, *Plantago major*, *Plantago lanceolata*, *Thymus serpyllum*, *Lamium album*, *Origanum vulgare*, *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Robinia pseudoacacia*, *Pulmonaria obscura*, *Cynoglossum officinale*, *Corydalis solida*, *Chelidonium majus*, *Muscari neglectum*, *Convallaria majalis*, *Crocus vernus*, *Crocus chrysanthus*, *Urtica dioica*, *Urtica urens*, *Chenopodium album*, *Chenopodium glaucum*, *Betula pendula*, *Corylus avellana*, *Acer platanoides*, *Acer negundo*, *Vaccinium myrtillus*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Gagea lutea*, *Galanthus nivalis*, *Salix discolor*, *Syringa vulgaris*, *Philadelphus coronarius*, *Erodium cicutarium*, *Aegopodium podagraria*, *Equisetum arvense*, *Pteridium aquilinum*, *Pinus sylvestris*, *Asarum europaeum*, *Nuphar lutea*, *Portulaca oleracea*, *Stellaria media*, *Quercus robur*, *Juglans nigra*, *Hypericum perforatum*, *Capsella bursa-pastoris*, *Tilia cordata*, *Solanum nigrum*, *Sagittaria sagittifolia*, *Elymus repens*, *Lemna minor*, *Elodea*.

Ecological groups of plant species are selected to environmental factors: in relation to water – mesophytes (66 species), hydrophytes (5 species), airhydatophytes (2 species), hydatophytes (1 species); in relation to the content of nutrients in the soil – mesotrophs (63 species), eutrophs (11 species); by demand for lighting – heliophytes (41 species), optional heliophytes (28 species), sciophytes (4 species). **Key words:** plants, flora, ecological groups, Zhytomyr region.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. Рослини – основний та значний компонент екосистем, відіграють роль продуцентів та зв'язуючої ланки між ґрунтом, повітрям, водними ресурсами, тваринним світом та мікрофлорою. Рослини можуть слугувати основою при проведенні експрес-оцінки стану територій, оскільки є чутливими до змін оточуючого середовища та антропогенний вплив. Ускладнює узагальнення зібраних даних в єдину систему, класифікація рослин за систематичними групами, яка являє собою різні варіанти, що значно відрізняються між собою.

Під час флористичних досліджень об'єктом вивчення є флора – комплекс рослин невеликої території, яка є відносно однорідною з точки зору кліма-

тичних умов. Такі дослідження дозволяють порівняти вивчаєму флору з флорами інших територій за таксономічним складом, географією, біоморфологією та екологією. Окрім того, склад рослин є одним із показників, який використовують для моніторингу наземних екосистем. Цей процес включає вивчення видового складу та різноманітності рослин, встановлення їх частоти трапляння, розподіл та ріст впродовж тривалого часу. Інформація, яка зібрана таким чином, використовується для прослідковування змін рослинного покриву, оцінки впливу діяльності людини, для розробки заходів щодо охорони та збереження рослинності певної території.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасній флорі України присвячена серія праць

М. М. Федорончука [13-18]. Автором описані таксономічний склад й номенклатура (чеклист) видів судинних рослин основних родин губоцвітих (Lamiales), бобових (Fabaceae), зонтичних (Umbelliferae), аралієвих (Araliaceae), розових (Rosaceae), чистових (Cistaceae), мальвових (Malvaceae), вовчеликових (Thymelaeaceae). Особливу увагу приділяє класифікаціям рослин, які побудовані на основі молекулярно-генетичного аналізу [13]. Гончаренко В. І. проводив цілеспрямовані дослідження щодо вивчення флори Західної України, зокрема Шацького національного природного парку [3-6]. Лікарські рослини України зазначені в працях Кречківської В. Г. [10]. Відомості про судинні рослини Парку «Залісся» Київської та Чернігівської областей зафіксовані в публікації Коломійчука В. зі співавторами [8]. У флористичному, історичному та созологічному аспектах природна флора судинних рослин м. Києва проаналізована Гречишкіною Ю. й встановлено, що флора дослідженої території представлена 926 видами рослин [7].

Флора та рослинність Житомирської області практично не вивчена, хоча вони відіграють значну роль у побудові повноцінної екологічної мережі області. Відповідно, метою нашого дослідження є вивчити флору Житомирської області та з'ясувати поширення видів рослин у залежності від екологічних умов.

Матеріал та методи дослідження. Дослідження проводили в 2024 році маршрутным методом в межах Житомирської області. Всього закладено 50 облікових площ та 150 облікових ділянок. У вибраних точках здійснювали опис рослинності, на основі чого був складений флористичний конспект найбільш цікавих та поширених видів рослин. Визначали рослини за [1, 2, 9, 19]. Проаналізовано також зразки гербарію судинних рослин Житомирського державного університету імені Івана Франка. Складання списку видів рослин проводився таким чином: порядковий номер ділянки або маршруту; дата проведення дослідження; видова назва рослини; кількість представників окремого виду. Для встановлення частоти трапляння видів рослин використовували матеріали наведені в Червоній книзі України. Життєві форми та екологічні групи рослин визначали за [11, 12].

Усі матеріали занесені до інформаційних таблиць, які створені в форматах MS Excel та MS Word.

Виклад основного матеріалу. У флорі м. Житомира нами зареєстровано 74 види рослин. Родина Айстрові (Asteraceae) представлена 9 видами рослин (волошка синя (*Centaurea cyanus*), королиця звичайна (*Leucanthemum vulgare*), кульбаба лікарська (*Taraxacum officinale*), стокротки багаторічні (*Bellis perennis*), нечуйвітер звичайний (*Pilosella officinarum*), цикорій звичайний (*Cichorium intybus*), підбіл звичайний (*Tussilago farfara*), деревій звичайний (*Achillea millefolium*), ромашка лікарська (*Matricaria chamomilla*)); родина Розові (Rosaceae) –

9 видами (яблуня домашня (*Malus domestica*), слива домашня (*Prunus domestica*), приворотень звичайний (*Alchemilla vulgaris*), перстач сріблястий (*Potentilla argentea*), шипшина травнева (*Rosa majalis*), шипшина собача (*Rosa canina*), суниця лісова (*Fragaria vesca*), горобина звичайна (*Sorbus aucuparia*), черемха звичайна (*Prunus padus*)); родина Жовтецеві (Ranunculaceae) – 5 видами (пшінка весняна (*Ficaria verna*), анемона дібровна (*Anemone nemorosa*), жовтець їдкий (*Ranunculus acris*), калюжниця болотна (*Caltha palustris*), жовтець повзучий (*Ranunculus repens*)). По три види рослин ідентифіковано в складі родин Подорожникові (Plantaginaceae) (вероніка дібровна (*Veronica chamaedrys*), подорожник великий (*Plantago major*), подорожник ланцетоподібний (*Plantago lanceolata*)); Глухокропівові (Lamiaceae) (чебрець повзучий (*Thymus serpyllum*), глуха кропива біла (*Lamium album*), материнка звичайна (*Origanum vulgare*)); Бобові (Fabaceae) (конюшина лучна (*Trifolium pratense*), конюшина повзуча, або біла (*Trifolium repens*), робінія звичайна (*Robinia pseudoacacia*)). Двома видами рослин представлені родини Шорстколісті (Boraginaceae) (медунка темна (*Pulmonaria obscura*), чорнокорінь лікарський (*Cynoglossum officinale*)); Макові (Papaveraceae) (ряст щільний (*Corydalis solida*), чистотіл звичайний (*Chelidonium majus*)); Холодкові (Asparagaceae) (гадюча цибулька занедбана (*Muscari neglectum*), конвалія звичайна (травнева) (*Convallaria majalis*)); Півникові (Iridaceae) (шафран весняний (*Crocus vernus*), шафран золотавий (*Crocus chrysanthus*)); Кропівові (Urticaceae) (кропива дводомна (*Urtica dioica*), кропива жалка (*Urtica urens*)), Ширицеві (Amaranthaceae) (лобода біла (*Chenopodium album*), лобода сиза (*Chenopodium glaucum*)); Березові (Betulaceae) (береза повисла (*Betula pendula*), ліщина звичайна (*Corylus avellana*)); Сапіндові (Sapindaceae) (клен звичайний (*Acer platanoides*), клен ясенелистий (*Acer negundo*)). Усі інші родини представлені одним видом рослин: Вересові (Ericaceae) (чорниця звичайна (*Vaccinium myrtillus*)); Ломикаменеві (Saxifragaceae) (жовтяниця черволиста (*Chrysosplenium alternifolium*)); Лілієві (Liliaceae) (зірочки жовті (*Gagea lutea*)); Амарилісові (Amaryllidaceae) (підсніжник білосніжний (*Galanthus nivalis*)); Вербові (Salicaceae) (верба біла (*Salix discolor*)); Маслинові (Oleaceae) (бузок звичайний (*Syringa vulgaris*)); Гортензіїв (Hydrangeaceae) (чубушник вінцевий (*Philadelphus coronarius*)); Журавцеві (Geraniaceae) (грабельки звичайні (*Erodium cicutarium*)); Окружкові (Apiaceae) (яглиця звичайна (*Aegopodium podagraria*)); Хвоцеві (Equisetaceae) (хвощ польовий (*Equisetum arvense*)); Багатоніжкові (Polypodiales) (орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*)); Соснові (Pinaceae) (сосна звичайна (*Pinus sylvestris*)); Хвилівникові (Aristolochiaceae) (копитняк європейський (*Asarum europaeum*)); Лататтєві (Nymphaeaceae) (глетички

жовті (*Nuphar lutea*)); Портулакові (Portulacaceae) (портулак городній (*Portulaca oleracea*)); Гвоздикові (Caryophyllaceae) (зірочник середній (*Stellaria media*)); Букові (Fagaceae) (дуб звичайний (*Quercus robur*)); Горіхові (Juglandaceae) (горіх чорний (*Juglans nigra*)); Звіробоеві (Hypericaceae) (звіробій звичайний (*Hypericum perforatum*)); Капустяні (Brassicaceae) (грицики звичайні (*Capsella bursa-pastoris*)); Мальвові (Malvaceae) (липа серцелиста (*Tilia cordata*)); Пасльонові (Solanaceae) (паслін чорний (*Solanum nigrum*)); Частухові (Alismataceae) (стрілолист звичайний (*Sagittaria sagittifolia*)); Злакові (Poaceae) (пирій повзучий (*Elymus repens*)); Кліщинцеві (Araceae) (ряска мала (*Lemna minor*)); Жабурникові (Hydrocharitaceae) (водяна чума, або елодея (*Elodea*)).

За частотою трапляння дуже часто трапляється 18 видів рослин (24,3 %), часто – 24 види (32,4 %), досить часто – 9 видів (12,2 %), зрідка – 13 видів (17,6 %), поодинокі – 10 видів (13,5 %) (табл. 1).

57 видів рослин у флорі Житомирської області представлені травами, 12 видів – деревами, 4 види – кущами, один вид – кущиком (рис. 1).

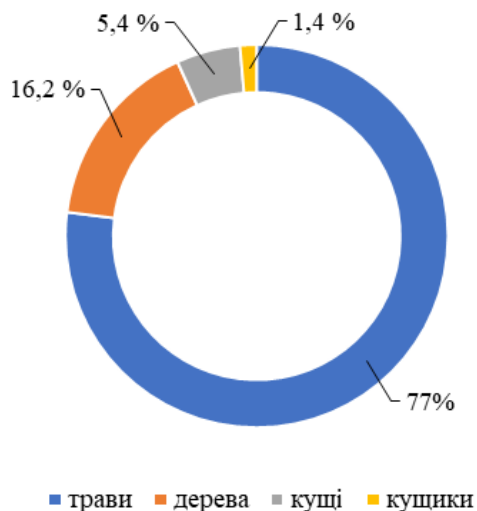

Рис. 1. Життєві форми рослин у флорі Житомирської області

За біоморфологічною характеристикою всі знайдені рослини розподілилися так: багаторічні – 65 видів, дворічні – 1 вид та однорічні – 8 видів (табл. 1).

Основну роль у житті рослин відіграє вода. Ми виділили такі екологічні групи рослин до цього фактору середовища: мезофіти (рослини помірно зволожені місцезростань) – 66 видів (89,1 %), гідрофіти (рослини, які частково занурені в воду та зростають по берегах водойм) – 5 видів (6,8 %), аерогідатофіти (рослини, у яких частина або всі листки занурені в воду) – 2 види (2,7 %), гідатофіти (водні рослини, які повністю занурені в воду) – 1 вид (1,4 %).

За класифікацією життєвих форм Х. Рауінкера [12] виділені такі групи рослин, спектри яких відображають екологічні умови, в яких сформувалась флора дослідженої місцевості.

До гемікриптофітів належать медунка темна, королиця звичайна, кульбаба лікарська, вероніка дібровна, пшінка весняна, жовтяниця черговолиста, ряст щільний, анемона дібровна, стокротки багаторічні, зірочки жовті, гадюча цибулька, кропива дводомна, конюшина лучна, чистотіл звичайний, конюшина повзуча, нечуйвітер звичайний, яглиця звичайна, приворотень звичайний, чорнокорінь лікарський, жовтець їдкий, хвощ польовий, орляк звичайний, копитняк європейський, зірочник середній, звіробій звичайний, перстач сріблястий, суніці лісові, подорожник великий, подорожник ланцето-подібний, глуха кропива біла, материнка звичайна, цикорій звичайний, підбіл звичайний, деревій звичайний, пирій повзучий; до фанерофітів – яблуня домашня, слива домашня, верба біла, бузок звичайний, чубушник вінцевий, сосна звичайна, дуб звичайний, береза повисла, ліщина звичайна, горіх чорний, липа серцелиста, шипшина травнева, шипшина собача, горобина звичайна, черемха звичайна, робінія звичайна, клен звичайний, клен ясенелистий; до хамефітів – чорниця звичайна, чебрець повзучий; до криптофітів – шафран весняний, підсніжник білосніжний, шафран золотавий, глечики жовті, калужниця болотна, жовтець повзучий, стрілолист звичайний, конвалія звичайна, ряска мала, водяна чума; до терофітів – волошка синя, грабельки звичайні, портулак городній, лобода біла, лобода сиза, грицики звичайні, кропива жалка, паслін чорний, ромашка лікарська.

За вимогливістю до освітлення 41 вид рослин (56,1 %) належить до геліофітів (світлолюбні рослини), 28 видів (38,4 %) – до факультативних геліофітів (тіневитривалі рослини), 4 види (5,5 %) – до сціофітів (тіньолілюбні рослини) (табл. 1).

По відношенню до вмісту поживних речовин у ґрунті знайдені рослини належать до мезотрофів (63 види) й евтрофів (11 видів) (табл. 1).

Висновки. У флорі Житомирської області нами зареєстровано 74 види рослин, які належать до 67 родів та 40 родин. У складі флори переважають трави, дерева, кущі та кущики. Дуже часто трапляється 18 видів рослин, часто – 24 види, досить часто – 9 видів, зрідка – 13 видів, поодинокі – 10 видів. Життєві форми рослин представлені гемікриптофітами, фанерофітами, криптофітами, хамефітами та терофітами. Виділені екологічні групи рослин за вимогливістю до води (мезофіти, гідрофіти, аерогідатофіти, гідатофіти); освітлення (геліофіти, факультативні геліофіти, сціофіти); вмісту поживних речовин у ґрунті (мезотрофи, евтрофи).

Перспективи використання результатів дослідження. Флора Житомирської області не обмежується вивченням 74 видів рослин. Необхідно аналі-

Таблиця 1

Екологічна характеристика рослин Житомирської області

№	Назва рослини	Частота трапляння, %	Життєва форма	Біо-морфологічна характеристика	Вимоги до води	Вимоги до світлового режиму	Вимоги до вмісту солей у ґрунті
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Волошка синя	зрідка	трава	однорічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
2	Королиця звичайна	зрідка	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
3	Кульбаба лікарська	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
4	Стокротки багаторічні	часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
5	Нечуйвітер звичайний	часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
6	Цикорій звичайний	часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	евтроф
7	Підбіл звичайний	досить часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
8	Деревій звичайний	часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
9	Ромашка лікарська	часто	трава	однорічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
10	Яблуня домашня	зрідка	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
11	Слива домашня	досить часто	дерево	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
12	Приворотень звичайний	досить часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
13	Перстач сріблястий	поодинокі	трава	багаторічна	гідрофіт	геліофіт	мезотроф
14	Шипшина травнева	досить часто	кущ	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
15	Шипшина собача	досить часто	кущ	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
16	Суніці лісові	зрідка	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
17	Горобина звичайна	дуже часто	дерево	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
18	Черемха звичайна	поодинокі	дерево	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
19	Пшінка весняна	досить часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
20	Анемона дібровна	часто	трава	багаторічна	мезофіт	сціофіт	мезотроф
21	Жовтець їдкий	часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
22	Калюжниця болотна	зрідка	трава	багаторічна	гідрофіт	геліофіт	евтроф
23	Жовтець повзучий	часто	трава	багаторічна	гідрофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
24	Вероніка дібровна	часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
25	Подорожник великий	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	евтроф
26	Подорожник ланцетоподібний	поодинокі	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	евтроф
27	Чебрець повзучий	зрідка	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
28	Глуха кропива біла	часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
29	Материнка звичайна	поодинокі	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
30	Конюшина лучна	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
31	Конюшина повзуча, або біла	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
32	Робінія звичайна	часто	дерево	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
33	Медунка темна	часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	евтроф
34	Чорнокорінь лікарський	зрідка	трава	дворічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
35	Ряст щільний	поодинокі	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
36	Чистотіл звичайний	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
37	Гадюча цибулька занедбана	поодинокі	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
38	Конвалія звичайна (травнева)	зрідка	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
39	Шафран весняний	поодинокі	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
40	Шафран золотавий	поодинокі	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
41	Кропива дводомна	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
42	Кропива жалка	часто	трава	однорічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
43	Лобода біла	часто	трава	однорічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
44	Лобода сиза	часто	трава	однорічна	гідрофіт	геліофіт	мезотроф
45	Береза повисла	часто	дерево	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
46	Ліщина звичайна	досить часто	дерево	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
47	Клен звичайний	досить часто	дерево	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
48	Клен ясенелистий	часто	дерево	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
49	Чорниця звичайна	часто	кущик	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
50	Жовтяниця черговолиста	зрідка	трава	багаторічна	мезофіт	сціофіт	мезотроф
51	Зірочки жовті	зрідка	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
52	Підсніжник білосніжний	поодинокі	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
53	Вербка біла	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
54	Бузок звичайний	часто	кущ	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
55	Чубушник вінцевий	часто	кущ	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
56	Грабельки звичайні	зрідка	трава	однорічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
57	Яглиця звичайна	досить часто	трава	багаторічна	мезофіт	сціофіт	евтроф
58	Хвощ польовий	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
59	Орляк звичайний	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
60	Сосна звичайна	дуже часто	дерево	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
61	Копитняк європейський	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	сціофіт	мезотроф
62	Глечики жовті	поодинокі	трава	багаторічна	аеро-гі- датофіт	геліофіт	евтрофні водойми
63	Портулак городній	часто	трава	однорічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8
64	Зірочник середній	часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
65	Дуб звичайний	дуже часто	дерево	багаторічна	мезофіт	геліофіт	евтроф
66	Горіх чорний	часто	дерево	багаторічна	мезофіт	геліофіт	мезотроф
67	Звіробій звичайний	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
68	Грицики звичайні	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
69	Липа серцелиста	дуже часто	дерево	багаторічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
70	Паслін чорний	зрідка	трава	однорічна	мезофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
71	Стрілолист звичайний	зрідка	трава	багаторічна	гідрофіт	факультативний геліофіт	мезотроф
72	Пирій повзучий	дуже часто	трава	багаторічна	мезофіт	геліофіт	евтроф
73	Ряска мала	часто	трава	багаторічна	аеро-гідато-фіт	геліофіт	евтрофні водойми
74	Водяна чума, або елодея	дуже часто	трава	багаторічна	гідато-фіт	—	евтрофні водойми

зувати склад видів рослин різних областей України, встановлювати співвідношення видів у роді, родині та кількості родів у складі родини, що дасть змогу зрозуміти ступінь видової різноманітності досліджуваної флори та динаміку структур за дії різних факторів середовища. Окрім того, повні списки

видів дадуть змогу розробити рекомендації щодо охорони, збереження та раціонального використання представників основних родин рослин в Україні. Розробка чеклистів рослин окремих родин надасть інформацію щодо наукових назв та можливих місцезростань видів.

Література

1. Атлас рослин-індикаторів і типів лісорослинних умов Українського Полісся : [монографія] / В. П. Краснов, О. О. Орлов, М. М. Ведмідь ; [під ред. В. П. Краснова]; НАН України, Держ. ком. ліс. госп-ва України, Поліс. філ. Укр. НДІ ліс. госп-ва та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького. Новоград-Волинський: [НОВОГрад]. 2009. 487 с.
2. Визначник рослин України : учбовий посібник. Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного АН УРСР, А. І. Барбарич, Є. М. Брадїс, О. Д. Вісюлін, М. І. Котов та ін.; Редкол.: Відп. ред. д. К. Зеров. вид. друге, виправлене і доповнене. Київ : Урожай. 1965. 875 с.
3. Гончаренко В. І. Доповнення до флори Шацького національного природного парку. Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка. Біологічні науки. 2007. № 7(124). с. 39-43.
4. Гончаренко В. І., Бузунова І. О. *Rosa mollis Smith (Rosaceae Juss.)* – новий вид у флорі України. Науковий вісник Чернівецького університету. Біологія. 2007. № 343. с. 30-33.
5. Гончаренко В. І., Калінович Н. О. Флора судинних рослин Шацького національного природного парку. Науковий вісник Волинського університету імені Лесі Українки. Розділ І. Рослинний світ. 2009. № 2. с. 5-17.
6. Гончаренко В., Кузьмішина І., Коцун Л. Родина Rosaceae Juss. у природній флорі та культурі Шацького поозер'я. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2017. № 13. с. 75-80.
7. Гречишкіна Ю. В. Природна флора судинних рослин м. Києва: дис... к.б.н. 03.00.05 – ботаніка. Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного. 2010.
8. Коломійчук В., Шиндер О., Баранський О., Шевера М. Флора судинних рослин Національного природного парку «Залісся» (Київська і Чернігівська області). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2024. № 96 (1). С. 24-31. <https://doi.org/10.17721/1728.2748.2024.96.24-31>
9. Костильов О. В. Рудеральна рослинність України. Український ботанічний журнал. 1990. № 1. с. 70-73.
10. Кречківська Г. В., Монастирська С. С., Волошанська С. Я. Видовий склад та ресурсна характеристика деяких видів лікарських рослин гірської місцевості Дрогобицького району. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 20. Біологія. 2013. С. 10-20.
11. Морозюк С. С., Протопопова В. В. Трав'янисті рослини України: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан. 2007. 216 с.
12. Мусієнко М. М. Екологія рослин. Підручник. Київ: Либідь. 2006. 432 с.
13. Федорончук М. М. Таксони Rosaceae флори України: положення в новій системі родини, побудованій за даними молекулярно-філогенетичного аналізу. Український ботанічний журнал. 2017. № 74(1). С. 3-15. <https://doi.org/10.15407/ukrbotj74.01.003>

14. Федорончук М. М. Чекліст флори України. 1: родина Lamiaceae (Lamiales, Angiosperms). Чорноморський ботанічний журнал. 2019. № 18(1). С. 5-27. <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-1-1>
15. Федорончук М. М. Чекліст флори України. 2: родина Fabaceae (Fabales, Angiosperms). Чорноморський ботанічний журнал. 2022. № 18(2). С. 97-138. <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-2-1>
16. Федорончук М. М. Чекліст флори України. 3: родини Apiaceae (=Umbelliferae), Araliaceae (Apiales, Angiosperms). Чорноморський ботанічний журнал. 2022. № 18(3). С. 203-221. <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-3-1>
17. Федорончук М. М. Чекліст флори України. 4: родина Rosaceae (Rosales, Angiosperms). Чорноморський ботанічний журнал. 2022. № 18(4). С. 305-349. <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2022-18-4-1>
18. Федорончук М. М. Чекліст флори України. 9: родини Cistaceae, Malvaceae (incl. Tiliaceae) та Thymelaeaceae (Malvales, Angiosperms). Чорноморський ботанічний журнал. 2024. № 20(1). С. 5-18. <https://doi.org/10.32999/ksu1990-553X/2024-20-1-1>
19. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я.П. Дідуха. К.: Глобалконсалтинг. 2009. 900 с.